

RESTRUCTURED SYLLABY
for
UNDER GRADUATE PROGRAMME
CHOISE BASED CREDIT SYSTEM
(UGCBCS)
(2017 Admission onwards)

SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

MAHATMA GANDHI UNIVERSITY
KOTTAYAM
2017

Because of the extravagant exploitation of nature and natural resources have led the world into hot and unhealthy condition. The World Health Organization and such other organizations have given several warnings within the rare weather changes due to the exploitations of the said nature. And asked the whole world to refrain from polluting Air and Water excessively. These organizations have given several suggestions to curb Global warming. To sensitize the world of the coming disastrous condition they have suggested that the younger generation who are be the citizens of the future by adding environmental studies to the curriculum. The idea was welcome by the heads of our Nation also. And they have accepted a policy to include Environmental studies in the curriculum. As part of this The U.G.C also took favorable decisions.

As the next step the Universities are now encouraging the youngsters in planting and growing trees and plants and to sensitize them of the importance of environment and the protection of the Nature. Accordingly they have asked the academic bodies of various Universities of the country to include environmental studies in the syllabus. In turn Our University also has made it a point to introduce the environmental science at the U.G. level.

As per the University directions we have prepared a syllabus to be included as part of the B.A.Degree Programme Sanskrit Special Nyaya. Of the Mahatma Gandhi University we are submitting this to the approval and the necessary action to the academic bodies of the University.

**COURSE SUMMARY B.A. PROGRAMME (UGCBCS)
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
June 2017 Admission on wards**

Semester	Sl. No.	CourseCode	Course	Topic	Instructional Hours	Credits	External & Internal
Semester I	1.	.....	Common English I		5	4	80 - 20
	2.	.....	Common English II		4	3	80 - 20
	3.	SK1CCT01	Common Addnl. Lang. I		5	4	80 - 20
	4.	SN1CRT01	CORE I	Methodology of Nyaya Philosophy	4	3	80 - 20
	5.	SN1CMT01	COMPLEMENTARY I	Vedanta Paricaya	4	3	80 - 20
	6.	SN1CMT02	COMPLEMENTARY II	Preliminary Sanskrit	4	3	80 - 20
Semester II	7.	.....	Common English III		5	4	80 - 20
	8.	.....	Common English IV		4	3	80 - 20
	9.	SK2CCT02	Common Addnl. Lang. II		5	4	80 - 20
	10.	SN2CRT02	CORE II	Primer of Indian Logic - I	4	3	80 - 20
	11.	SN1CMT03	COMPLEMENTARY III	Fundamentals of Sanskrit Sahitya	4	3	80 - 20
	12.	SN1CMT04	COMPLEMENTARY IV	Primer of Indian Logic – II	4	3	80 - 20
Semester III	13.	.....	Common English V		5	4	80 - 20
	14.	SK3CCT03	Common Addnl. Lang. III		5	4	80 - 20
	15.	SI3CRT03	Common CORE III	Sanskrit and Informatics	5	4	80 - 20
	16.	SN3CMT05	COMPLEMENTARY V	Vyakaranaparcaya	5	4	80 - 20
	17.	SN3CMT06	COMPLEMENTARY VI	Elementary Linguistics	5	4	80 - 20
Semester IV	18.	.....	Common English VI		5	4	80 - 20
	19.	SK3CCT04	Common Addnl. Lang. IV		5	4	80 - 20
	20.	SI4CRT04	CORE IV	Introduction of Nyaya Categories	5	4	80 - 20
	21.	SN4CMT07	COMPLEMENTARY VII	Jyotissastravicara	5	4	80 - 20
	22.	SN4CMT08	COMPLEMENTARY VIII	Primer of Navya Nyaya	5	4	80 - 20
Semester V	23.	SN5CRT05	CORE V	Environmental Science Human Rights & Sanskrit	5	4	80 - 20
	24.	SN5CRT06	CORE VI	Examination of Nyaya Categories	5	4	80 - 20
	25.	SN5CRT07	CORE VII	Nyayakusumanjali - I	5	4	80 - 20
	26.	SN5CRT08	CORE VIII	Categories of the Syncretic school - I	5	4	80 - 20
	27.	SN5OP01	OPEN COURSE	The Basics of Indian Vastuvidya	5	3	80 - 20
Semester VI	28.	SN6CRT09	CORE IX	Vaisesika Sutra Text & Interpretation	5	4	80 - 20
	29.	SN6CRT10	CORE X	Critical Examination of Nyaya Categories	5	4	80 - 20
	30.	SN6CRT11	CORE XI	Establishment of GOD II	5	4	80 - 20
	31.	SN6CRT12	CORE XII	Theory of Verbal Knowledge	5	4	80 - 20
	32.	SN6CBT01	Choice Based CORE	1. Inference 2. Basics of Traditional Architecture 3. Tarkasara- A study	5	3	80 - 20
		SN6PRT01	Project	Topics will be selected by the concerned Supervisors of the Department	2	2	

SEMESTER – I

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT SPECIAL NYAYA
SEMESTER I
CORE I
METHODOLOGY OF NYAYA PHILOSOPHY

Credit 3

Instructional Hours: 72

Aim of the Course

The course aims to familiarize the students with the fundamentals of NyayaVaisesika Philosophy.

Objectives of the Course

- To familiarize methodology of NyayaVaisesika Philosophy.
- To make awareness on the main principles of NyayaVaisesika Philosophy.
- To make an awareness on practical utility of Inference

Course Outline

- Module I - General introduction on NyayaVaisesikaPhilosophy, Sastrapravrtti, Mangalavada etc.
- Module II - Categories of NyayaVaisesika Philosophy
- Module III - Qualities uptoBuddhi and Means of Valid Knowledge
- Module IV - Invalid Knowledge and remaining categories

Essential Reading

Tarkasamgraha of Annambhatta (Whole & Selected portions of Dipika)
(Mangalavada, Iswaranumana, Tamasahaatiriktadravyatvanirasah, Lakshanasya Lakshanam, VayohAnumanam, Suvarnasyathaijasattvam, Srishtipralaya nirupanam)

Additional Reading

1. Nyayabodhini Commentary.
2. Padakrtya Commentary.
3. Kiranavali Commentary
4. Tarkasamgraha Ed .Y.V.Athalle

Model Question Paper
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT SPECIAL NYAYA
SEMESTER I
CORE I

Methodology of Nyaya Philosophy

Time : Three Hours

Maximum Marks: 80

संस्कृतभाषया उत्तराणि देयानि । देवनागरिलिपिरुपयोक्तव्या ।

- I. वाक्येनैकेन द्वयेन वा दशानामुत्तरं लिखत । (10 x 2= 20)
1. मद्गलं नाम किम्?
  2. मद्गलस्य कर्तव्यत्वे प्रमाणं किम्?
  3. कतिगुणाः? के च ते?
  4. तैजसविषयाः के?
  5. आत्मनः लक्षणं भेदं च लिखत ।
  6. यथार्थानुभवलक्षणं उदाहरणं च लिखत ।
  7. उपमानस्य लक्षणं किम्?
  8. परामर्शं नाम किम्?
  9. शक्तिः नाम किम्?
  10. सामान्यस्य लक्षणं किम्?
  11. अन्योन्याभावस्य लक्षणं किम्?
  12. संशयस्य लक्षणं किम्?
- II. षण्णामुत्तरं एकैकया खण्डिकया लिखत । (6x 5= 30)
13. लक्षणस्य लक्षणं किम्? सोदाहरणं प्रतिपादयत ।
  14. पाकलक्षणमुक्त्वा विशदयत ।
  15. सुवर्णस्य तैजसत्वम् ।
  16. प्रत्यक्षलक्षणमुक्त्वा विशदयत ।
  17. लिङ्गं कतिविधम्? के च ते?
  18. को नाम परार्थानुमानम्?
  19. परमाणुसद्भावे प्रमाणं किम्? विशदयत ।
  20. संस्कारस्य लक्षणमुक्त्वा विशदयत ।
  21. ईश्वरसद्भावे प्रमाणं किम्? विशदयत ।
- III. द्वौ उपन्यस्यत । (2x 15 = 30)
22. सन्निकर्षः कतिविधः? विशदयत ।
  23. हेत्वाभासाः सविस्तरं उपपादयत ।
  24. कारणलक्षणं भेदं च प्रदिपादयत ।
  25. सुवर्णस्य तैजसत्वम् ।

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT SPECIAL NYAYA
SEMESTER I
COMPLEMENTARY I
VEDANTAPARICAYA

Credit 3

Instructional Hours: 72

Aim of the Course

This course aims at making students aware about the fourth Purushartha – Moksa

Objectives of the Course

- To create awareness to the student about the Ultimate aims of life in the Indian Tradition (purusarthas).
- To familiarize the student about the basic qualities required for a traditional Vedanta student.
- To impart the concept of Avidya to the student.
- The Concept of Moksha and the importance of Karmayoga as a means of Moksa

Course Outline

Module I	- Purusaarthajnana.
Module II	- Anubandhacatustayam of Advaita Vedanta
Module III	- Avidyaswarupa- its divisions and prapanchotpathi – Including pancikarana,suksmasarira, sthulararira
Module IV	- Apavadaswarupa – Jivanmuktaswarupa .

Essential Reading

Vedantasara of Sadananda

Additional Reading

- 1.Pancadasi of Vidyaranya
- 2.Atmabodha of Sankaracarya.

Model Question Paper
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT SPECIAL NYAYA
SEMESTER I
COMPLEMENTARY I
VEDANTAPARICAYA

Time: Three Hrs.

Maximum marks: 80

संस्कृतभाषया उत्तराणि देयानि । देवनागरिलिपिरूपयोक्तव्या ।

I. वाक्येनैकेन द्वयेन वा दशानामुत्तरं लिखत । (10 x 2 = 20)

1. वेदान्तो नाम किम्?
2. ज्योतिष्टोमादीनि कीदृश कर्माणि?
3. अद्वैतवेदान्तानुसारं वस्तु किम्?
4. वस्तुनि अवस्त्वारोपः कः?
5. अज्ञानस्य कति शक्तयः सन्ति? काश्च ताः?
6. इच्छाशक्तिमान् करणरूपः कः?
7. अण्डजानि कानि?
8. अनुभववाक्यं किम्?
9. अखण्डवस्त्वनवलम्बेन चित्तवृत्तेः अन्यावलम्बनं किम्?
10. चैतन्यं केन प्रकारेण जगत्कारणं भवति?
11. चतुर्दशलोकाः के?
12. शमादयः के?

II. षण्णामुत्तरं एकैकया खण्डिकया लिखत । (6x 5 = 30)

13. महावाक्यार्थबोधकं सम्बन्धत्रयं लिखत ।
14. वृत्तिव्याप्ति फलव्याप्त्योः स्वरूपं लिखत ।
15. जहदजहल्लक्षणया महावाक्यार्थबोधः कथमिति उपपादयत ।
16. निर्विकल्पकसमाधेः सुषुप्तेः च अभेदमाशङ्क्य निराकुरुत ।
17. पञ्चीकरणस्वरूपं प्रदर्शयत ।
18. पुत्रादीनामनात्मत्वं प्रदर्शयत ।
19. विषयप्रयोजनयोः स्वरूपं प्रदर्शयत ।
20. अपवादस्वरूपं लिखत ।
21. शमादिषट्कं प्रदर्शयत ।

III. द्वौ उपन्यस्यत ।

(2x 15 = 30)

22. अज्ञानस्य समष्टिव्यष्टिभेदं विशदयत ।
23. महा वाक्यार्थस्वरूपं विशदयत ।
24. ब्रह्मसाक्षात्कारोपयोगिनां साधनानानिरूपणंकुरुत ।
25. जीवन्मुक्तस्वरूपं विशदयत ।

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT SPECIAL NYAYA
SEMESTER I
COMPLEMENTARY II
PRELIMINARY SANSKRIT

Credit: 3

Instructional Hours: 72

Aim of the Course

This course aims to make fundamentals of Sanskrit language by familiarizing with declensions, conjugations and Avyayas. To make awareness on Amarakosa and morals.

Objectives of the Course

- Development of vocabulary knowing the declensions of nominal stems, conjugations of verbal stems.
- To develop sentence making skills by using various words.
- Character developing through moral teaching through Nitislokas and Pancatantra stories.
- To Make awareness on synonyms and Upasargas.

Course Outline

Module I - General Introduction to Sanskrit Language.

Chapter 1-5 (Both inclusive)संस्कृत प्रथमादर्शः।

Module II - पञ्चतन्त्रम्। (अपरीक्षितकारके क्षपणककथा, ब्राह्मणीनकुलकथा) अव्ययाः (अपि, यदा-तदा, यथा-तथा, यदि-तर्हि, धिक्, अन्तरा, सह) उपसर्गाः।

Module III - नीतिशतके श्लोकाः। (3, 7, 11, 13, 19, 20, 23, 27, 38, 41, 43, 52, 53, 55, 60, 62, 63, 68, 71, 73, 74, 82, 83, 84, 87)

Module IV - अमरकोशे स्वर्गवर्गः।

Essential Reading

1. संस्कृत प्रथमादर्शः।

Vidyasagar K.L.V Sastri,
R.S.Vadhyar & Sons,
Kalpathy, Palakkadu. 678003

2. पञ्चतन्त्रम्। (अपरीक्षितकारकम्)

विष्णुशर्मा। चौखम्बा संस्कृत सीरीज्। वाराणसि।

3. नीतिशतकम्।

भर्तृहरिः। चौखम्बा संस्कृत सीरीज्। वाराणसि।

4. अमरकोशः।

अमरसिंहः। चौखम्बा संस्कृत सीरीज्। वाराणसि।

Additional Reading

1. भर्तृहरिशतकत्रयम्।
चौखम्बा विद्याभवन्। वाराणसि।
2. श्रीविष्णुशर्मप्रणीतं पञ्चतन्त्रम्।
चौखम्बा संस्कृत सीरीज्। वाराणसि।
3. संस्कृतसाहित्येतिहासः।
आचार्य लोकमणि दाहालः।
चौखम्बा कृष्णदास् अकादमी। वाराणसि।

Model Question Paper
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT SPECIAL NYAYA
SEMESTER I
COMPLEMENTARY II
PRELIMINARY SANSKRIT

Time : Three Hours

Maximum Marks: 80

संस्कृतभाषया उत्तराणिदेयानि । देवनागरिलिपिरुपयोक्तव्या ।

- I. वाक्येनैकेनद्वयेन वा दशानां समुचितमुत्तरं लिखत । (10 x 2 = 20)
1. उदयमानः सूर्यः किं करोति?
  2. 'यदि- तर्हि' उपयुज्य वाक्यमेकमारचयत?
  3. शाकटिकः कदा कुत्र शकटमनयत्?
  4. 'यथा - तथा' उपयुज्य वाक्यमेकम् आरचयत ।
  5. कदा मद्ध्याह्नः?
  6. गावः किं किं भक्षयन्ति?
  7. श्रीरामं के किम् अब्रुवन्?
  8. गोः क्षीरं कीदृशम्?
  9. 'लिङ्गानुशासनम्' इत्यपरनाम्ना प्रसिद्धः ग्रन्थः कः? तस्य कर्ता कः?
  10. चत्वारः महात्मानः के?
  11. अव्ययस्य लक्षणं किम्?
  12. 'सह' शब्द योगे अप्रधानस्य काविभक्तिः? उदाहरणञ्च लिखत ।
- II. षण्णामुत्तरं एकैकया खण्डिकया लिखत । (6x 5 = 30)
13. उपसर्गानधिकृत्य लिखत ।
  14. जनाः कथम् अरोगः भवति? महान्तः किं वदन्ति?
  15. दधिनवनीतंघृतं च कथं सम्पद्यन्ते?
  16. विभूषणं मौनमपण्डितानाम् । विशदयत ।
  17. कुतः शाकटिकः शकटं चालयितुं नाक्षमत?
  18. कामदेवस्यापरनामानि लिखत ।
  19. मनुष्यरूपेण मृगाश्चरन्ति । विशदयत ।
  20. सप्तमातरःकाः?
  21. लक्ष्म्याः इतरनामानि लिखत ।
- III. द्वौ उपन्यस्यत । (2 x 15 = 30)
22. ब्राह्मणीनकुलकथां संगृह्य लिखत ।
  23. विष्णोः नामानि लिखत ।
  24. पार्वत्याः अपरनामानिलिखत ।

25. वाग्भूषणं भूषणं, कथयकिंनकरोति पुंसां, विद्याविहीनः पशुः, उत्तमजनान
परित्यजन्तिइत्येतान् श्लोकानुद्धृत्य तेषां अन्वयं सारार्थञ्च लिखत ।

SEMESTER - II

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT SPECIAL NYAYA
SEMESTER II
CORE II
PRIMER OF INDIAN LOGIC - I

Credit 3

Instructional Hours: 72

Aim of the Course

The course aim to produce thorough Knowledge about Ancient and Modern school of NyayaVaisesika Philosophy.

Objectives of the Course

- To create an awareness on the growth of Anviksiki in to Nyaya philosophy.
- To produce general awareness about Origin and development of syncretic School.
- To impart general awareness on the development of Neo -logic [Navyanyaya].
- To make them aware of the literary works in Sanskrit produced by Tripuniturites.
- To make them aware of the vast tradition of literary works of Tripuniturites on Nyaya.

Course Outline

Module I	- Growth of Anviksiki and its development in to Nyaya philosophy And Nyayasutra's commentaries.(Pancagranthi)
Module II	- Syncretic school-Nature , aim and the scope of Syncretic school, Major Authors And works.Bhasarvajna,Jayantabhata, Viswanatha Kesavamisra,Varadaraja,Vallabhacarya, Annambhatta.
Module III	- Origin and founder of Neologic, Tattvacintamani and its Commentaries.
ModuleIV	- Sanskrit Tradition of Tripunithura, Manuscript Tradition & The Nyaya Tradition.

Essential Reading

1. **History of Indian Logic** (Relevant portion)
Dr. Satish Chandra Vidhyabhusana
MBP Publishers, Edition-1971.Delhi.
2. **Sanskrit Tradition of Tripunithura**(Pages 11 to 36)
Editor. Dr. C.M.Neelakandhan
Centre for Heritage Studie, Hill Palace, Tripunithura.

Additional Reading

1. Indian Philosophy of Dr. S. Radhakrishnan
2. Indian Logic by Das Gupta
3. Encyclopedia of Indian Philosophy Karl.H.Potter-Vol II&VI
4. Nyayasiddhantakairali
Dr. Ajimon.C.S,
Asst. Prof. of SanskritNyaya,Govt.Sanskrit College, Tripunithura

Model Question Paper
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT SPECIAL NYAYA
SEMESTER II
CORE II
PRIMER OF INDIAN LOGIC - I

Time: Three Hours

Total Marks: 80

I. Answer any ten of the following in one or two sentences.

(10 x 2 = 20)

1. What is meant by Darsana?
2. Who wrote Tatvacintamani and which system of Philosophy sprang up from it?
3. Definition of Prakarana.
4. What are the various names of Anwikshiki?
5. What are the technical terms used in the councils of debate?
6. Which Royal family is considered to be the descendants of Kulasekharas of Mahodayapuram and what are they known otherwise?
7. What was the comment by Sri .BalagangadharaTilak on hearing the speech of RajarshiRamavarma?
8. Which are the objects of right knowledge in Nyaya philosophy?
9. Name three famous Mahisamangalam poets.
10. Which commentary of Raghavananda on which purana is the only Sanskrit commentary available from Kerala?
11. Which work describes the important topics of higher texts of Nyaya and who is the author of that work?
12. Name the works of Udayanacarya.

II. Write short note on any six of the following.

(6 x 5 = 30)

13. Nyaya categories.
14. Bālakavi.
15. Members of Sylogism.
16. Sahrdayatilakan K. Ramapisharoti.
17. Kusumanjali.
18. Give a brief note on the Keralite commentaries on Dhwanyālokalocana?
19. The objects of right knowledge.
20. AmmaTampurān.
21. Write a short essay on Ravi VarmaGranthāvali

III. Write essays on any two of the following.

(2 x 15 = 30)

22. The commentaries on Nyaya sutra.
23. The Nyayasastra tradition of Tripunithura.
24. Importance of Tattvacintamani in Nyaya Philosophy.
25. Manuscripts and Tripunithura.

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT SPECIAL NYAYA
SEMESTER II
COMPLEMENTARY III
FUNDAMENTALS OF SANSKRIT SAHITYA

Credit - 4

Instructional hours: 72

Aim of the Course

To familiarize the students with the fundamentals of SanskritSahitya.

Objectives of the Course

- Familiarise the students with the essence of Aesthetics.
- Understand with the basic principles and history of classical Sanskrit Literature.

Course Outline

- Module I - Definition of Epics,Its Origin &Development and their influence in later literature. Puranas and its Major classifications.
- Module II - Mahakavyas-Definition,Origin & Development, Pancamahakavyas,Aswaghosa,Kumaradasa&Bhatti.
- Module III - Prosody -अनुष्टुप्, इन्द्रवज्रा, उपेन्द्रवज्रा, शिखरिणी, पुष्पिताग्रा, आर्या वसन्ततिलकम्,स्रग्धरा, शार्दूलविक्रीडितम्, मन्दाक्रान्दा, मालिनी।
- Module IV - Alankaras - उपमा, रूपकम्, उत्प्रेक्षा, दीपकम्, अर्थान्तरन्यासः, उल्लेखः, अतिशयोक्तिः, स्वभावोक्तिः, समासोक्तिः, दृष्टान्तः।

Essential Reading

1. A Short history of Sanskrit literature

(Page nos. 24 to 56, 64 to76 & 81)

T.K.RamachandraAiyer,

R S Vadhyar& Sons,Kalpathy, Palakkad.

2. Kuvalayananda

Appayyadikshita

R S Vadhyar& Sons,Kalpathy, Palakkad.

3. Laghuvrttaratnakara

Kedarabhata.

Additional Reading

1. History of Sanskrit Literature

A.A.Macdonnel.

2. संस्कृतसाहित्येतिहासः।

आचार्य रामचन्द्रमिश्रः।

Model Question Paper
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT SPECIAL NYAYA
SEMESTER II
COMPLEMENTARY III
FUNDAMENTALS OF SANSKRIT SAHITYA

Time: 3 hours

Maximum Marks: 80

Answers may be written in either Sanskrit or English.
In writing Sanskrit Devanagari Script should be used.

I. Answer any nine in one or two sentences

(10 x 2= 20)

1. Name two Ithihasas and their authors.
2. What is the meaning of the word Purana?
3. How many Kandas are there in Ramayana? Which are they?
4. What is the simple definition of Mahakavya ?
5. What is Laghutrayi ?
6. Who wrote commentary on Panchamahakavyas ?
7. वंशस्थवृत्तस्य लक्षणं लिखत ।
8. ऋधरायाः लक्षणं विशदयत ।
9. गणनियमः कः ?
10. त्वमेव कीर्तिमान् राजन् विधुरेव हि कान्तिमान् । अत्र अलङ्कारः कः ? लक्षणं लिखत ।
11. स्वभावोक्त्यलङ्कारस्य लक्षणं लिखत ।
12. उपमायाः कत्यवयवाः ? के च ते ?

II. Write a paragraph on any six.

(6 x 5= 30)

13. Name the eighteen parvas of Mahabharata.
14. Who wrote BhagavathaPurana? What is its content?
15. Which Kandas are considered as the latter additions of Ramayana? Why?
16. Explain the works of Aswaghosha.
17. Kumaradasa and his work.
18. सूर्यस्पर्धिकिरीटमूर्ध्वतिलकप्रोद्भासिफालान्तरं
कारुण्याकुलनेत्रमार्द्रहसितोल्लासं सुनासापुटम् ।
गण्डोद्यन्मकराभकुण्डलयुगं कण्ठोज्वलत्कौस्तुभं
त्वद्भूपं वनमाल्यहारपटलश्रीवत्सदीप्रं भजे ॥ वृत्तनिर्णीत, लक्षणञ्च लिखत ।
19. मन्दाक्रान्तायाः लक्षणं सोदाहरणं लिखत ।
20. दीपकालङ्कारस्य लक्षणं उदाहरणं च विशदयत ।
21. समासोक्तिं विशदयत ।

III. Write essay on any two

(2 x15= 30)

22. Different stages in the development of Mahabharatha

23. उल्लेखालङ्कारं सप्रभेदं सोदाहरणं प्रपञ्चयत ।

24. Write the content of Puranas precisely.

25. रूपकालङ्कारं सप्रभेदं सोदाहरणं प्रपञ्चयत ।

SEMESTER - III

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
COMMON FOR SANSKRIT (SPECIAL) SUBJECTS
JYOTHISHA, NYAYA, SAHITYA, VEDANTA & VYAKARANA
SEMESTER III
COMMON CORE III
SANSKRIT & INFORMATICS

Credit - 4

Contact Hours:90

Aim of the Course

To introduce students the use of Information Technology and thus enable them to utilize digital knowledge resources.

Objective of the Course

- To review the basic concepts and functional knowledge in the field of informatics.
- To know the applications of IT in various fields.
- To impart the techniques of programming.
- To impart skills to enable students to use digital knowledge resources in learning.

MODULE I

Introduction to Computers

What are computers? – Block diagram of computer –Input & Output devices - Storage devices – Evolution of computers-Generation of computers-Classification of computers-Low level and High level languages-Overview of Operating System-Software concepts-System and Application software packages- Language Translators – Algorithm – Flowchart- Decision Tables-Pseudo Code.

MODULE II

Application of Information technology in higher education & society

Information System (Data, Information, Knowledge & Knowledge Management)- Academic search techniques-Introduction to academic websites-Introduction to use of IT in Teaching and Learning - Introduction to Educational software & academic services- INFLIBNET, NICNET, BRNET - E-Governance- E-commerce - IT in Research & Development - IT in Publishing - IT & Electronic media – Cyber Law -Cyber Crime- Cyber Security-Cyber Threats.

MODULE III

C programming & DBMS

Data types – Variables – Constants – Operators – Expressions – Assignments- Control Statements – Arrays –Functions -Basic concepts of Database Management Systems.

MODULE IV

Software Lab is used for the following:

Windows – Folders – Files-Ms Office(Ms Word,Ms Excel,Ms Power Point)-Internet –

Email- Internet Access Methods(Dial Up,DSL,Cable, ISDN, Wi-Fi)-Key board layout for Sanskrit-Natural languages & Computer languages-Unicode – Installing Fonts – Unicode Typing in Devanagari Scripts – Typing Tools and Software.

Recommended Books/Readings:

1. “Fundamentals of Information Technology”- Alex Leon & Mathew Alex Leon, Leon Tech World 1999.
2. “Working with C”- Y.Kanetkar.
3. “Sanskrit Informatics” – R. Raman Nair & L. Sulochana Devi.
4. Websites:- Google, Wikipedia, Sanskrit.du.ac.in, Unicode.org
5. Teacher’s notes and handout

Model Question Paper
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
COMMON FOR SANSKRIT (SPECIAL) SUBJECTS
JYOTISHA, NYAYA, SAHITYA, VEDANTA & VYAKARANA
SEMESTER III
COMMON CORE III
SANSKRIT & INFORMATICS

Time 3 Hours

Total Marks 80

I Answer any ten in *one or two* sentences.

(10 x 2 = 20)

1. What are the characteristics of computers that make them useful?
2. What is Data & Information?
3. What are Strings?
4. What is Unicode?
5. Write the abbreviations of EDVAC, EEPROM.
6. Write any two important points about Cyber Law.
7. Write the syntax for if-else statement & while loop?
8. What is Wi-Fi?
9. What is Algorithm?
10. What is E-commerce?
11. What do you mean by DBMS?
12. What is WWW?

II Answer any six of the following.

(6 x 5 = 30)

13. Differentiate between Low level languages & High level Languages.
14. What are Data types, Variables & Constants?
15. What is Cyber Crime?
16. What are the Internet Access Methods?
17. Write a short note on Natural Languages & Computer Languages.
18. Explain Language Translators.
19. Write short notes on Functions.
20. What is OS and important functions of OS?
21. What is an Academic Website?

III Write essay on any *two* of the following.

(2x15=30)

22. Explain Generation of Computers.
23. What are the Applications of IT.
24. What are the important Operators used in C programming? Explain.
25. Uses of Computers.

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER III
COMPLEMENTARY - V

व्याकरणपरिचयः ।

(सन्धिपरिचयः, विभक्त्यर्थपरिचयः, समासपरिचयश्च ।)

Credit 4

Contact hours: 90

Aim of the course

To introduce the rules of the sandhi to the students and to give an insight to them as to how they should choose the desired case-ending forms. To make them aware of the usages of compounds in Sanskrit.

Objectives of the course

To help the students acquire the necessary precise knowledge of the rules on sandhi and enlighten them as to which case should be used in a particular situation.

Course Outline

Module I

संज्ञाप्रकरणं (complete), selected sutras in the अच् sandhiprakarana - इको यणचि, तस्मिन्निति निर्दिष्टे पूर्वस्य, स्थानेऽन्तरतमः, अनचि च, झलां जश् झशि, संयोगान्तस्य लोपः, अलोन्त्यस्य, एचोऽयवायावः, यथासंख्यमनुदेशः समानाम्, वान्तो यि प्रत्यये, अदेङ्गुणः, तपरतत्कालस्य, आद्गुणः, उपदेशेऽजनुनासिकइत्, उरण्परः, लोप शाकल्यस्य, वृद्धिरादैच्, वृद्धिरेचि, एत्येधत्यूठ्सु, उपसर्गाः क्रियायोगे, भूवादयोधातवः, उपसर्गादृतिधातोः, एङि पररूपम्, ओमाडोश्च, अकसवर्णेदीर्घः, एङ् पदाल्तादिति, सर्वत्र विभाषा गोः, अनेकाल्शित्सर्वस्य, ङिच्च, अवङ् स्फोटायनस्य, दूराद्धूते च, प्लुतप्रगृह्या अचि नित्यम्, ईदूदेद्द्विवचनं प्रगृह्यम्, अदसोमात्, चादयोऽसत्वे, प्रादयः, निपातएकाजनाङ्, ओत् ।

Module II

स्तोः श्चुना श्चुः, ष्टुना ष्टुः, न पदान्ताट्टोरनाम्, झलां जशोऽन्ते, यरोऽनुनासिकेऽनु- नासिको वा, तोर्लि, उदः स्था स्तम्भोः पुर्वस्य, झरोझरि सवर्णे, खरि च, झयो होऽन्यतरस्याम्, शश्छोऽटि, मोऽनुस्वारः, नश्चापदान्तस्य झलि, अनुस्वारस्य ययि परस्सवर्णः, वा पदान्तस्य, डः सि धुट्, नश्च, शि तुक्, ड-मो ह्रस्वादचिङ्मुण् नित्यम्, विसर्जनीयस्य सः, वा शारि, ससजुषो

रुः, अतो रोरप्लुतादप्लुते, हशि च, हलि सर्वेषाम्, रोः सुपि, रोरि, द्रलोपे पुर्वस्य दीर्घोऽणः, विप्रतिषेधे परंकार्यम्, एततदोः सुलोपोऽकोरनञ्समासे हलि, सोऽचि लोपेचोत्पादपुरणम् ।

Module III

प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा, सम्बोधने च, कर्तुरीप्सिततमंकर्म, अकथितं च, (दुह्याच्इतिकारिका च) कर्मणिद्वितीया, स्वतन्त्रःकर्ता, साधकतमंकरणं, कर्तृकरणयोस्तृतीया, कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानम्, चतुर्थी सम्प्रदाने, नमः स्वस्तिस्वाहास्वधालं वषट्योगाच्च, ध्रुवमपायेऽपादानम्, अपादाने पञ्चमी, षष्ठी शेषे, आधारोऽधिकरणम्, सप्तम्यधिकरणे च ।

Module IV

समासः -प्रथमं प्रकरणम्- समासलक्षणं,विग्रहः, समासभेदाः समासार्थाः ,द्वितीयं प्रकरणं- सोदाहरणं समासभेदाः- अव्ययीभावसमासः, तत्पुरुषसमासः, बहुव्रीहिसमासः, द्वन्द्वसमासः तेषां विभागाश्च ।

Essential Reading:

- (1) LaghusiddhantaKaumudi - Chapters Sanjna, Ac - Sandhi, Hal-Sandhi,visargaSandhi and vibhaktyarthaprakarana.
- (2) Samasaof G.Mahabaleswara Bhatt
(Published by SamskrtaBharathyBanglore)
(First and Second chapters)

Additional Reading:

Vaiyakarana SiddhantaKaumudi with the commentary Balamanorama

Model Question Paper
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER III
COMPLEMENTARY - V

व्याकरणपरिचयः ।

(सन्धिपरिचयः,विभक्त्यर्थपरिचयः,समासपरिचयश्च)

Time: Three Hours

Maximum marks: 80

(संस्कृतभाषायामुत्तराणि देयानि ।)

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश समाधत्त ।

(10 x 2 = 20)

१. द्वन्द्वः कति ? के च ते ? उदाहरणैः स्पष्टयत ?
२. को नाम केवलसमासः ? सः केन सूत्रेणविधीयते ? एकमुदाहरणं लिखत ।
३. वृत्तयः कति ? के च ते ?
४. प्रातिपदिकार्थः सोदाहरणं विशदयत ।
५. षष्ठी शेषे इत्यत्र शेषशब्दस्य अर्थः कः ?
६. इको यणचि इति पदे इकः इति कीदृशं पदं ?
७. आधारः कति ? के च ते ?
८. लृकारस्य कति भेदाः ? कुतः ?
९. यथासंख्यमनुदेशः समानाम् -सूत्रार्थं उदाहरणञ्च लिखत ।
१०. विप्रतिषेधे परं कार्यं सोदाहरणं व्याख्यात ?
११. तृतीयाविभक्तिः कुत्र प्रयुज्यते ? नियमानुसारेण व्याख्यात ।
१२. माहेश्वरसूत्राणि विलिख्य - अचः अष्टादशभेदान् विवृणुत ।

II खण्डिकयाषट् समाधेयाः ।

(6 x 5 = 30)

१३. माहेश्वरसूत्राणि विलिख्य अचः अष्टादशभेदान् विवृणुत ।
१४. सूत्रनिर्देशपुरस्सरं उपसर्गसंज्ञा विशदयत ।
१५. हरिं भजति, दैत्येभ्यः हरिरलं, स्थाल्यां पचति --अधोरेखाङ्कितानां विभक्तिं साधयत ।
१६. सवर्णसंज्ञाविधायकं सूत्रमुक्त्वा स्थानप्रयत्नभेदान् विशदयत ?
१७. चक्रिन् त्रायस्व, दैत्य अरिः - सन्धिकार्याणि लिखत ।

१८. हरिः शेते-हरिश्शेते रूपद्वयं कथं सिद्ध्यति ?
१९. को नाम नित्यसमासः उदाहरणैः स्पष्टयत?
२०. (क)कूपं पतितः। (ख)नखैःभिन्नः। (ग)न सन्देहः। (घ)चित्राः गावः यस्य सः।
एतेषां विग्रहवाक्यानाम् आधारेण नामनिर्देशपूर्वकं समस्तपदानि लिखत।
२१. अलुक्समासः सोदाहरणं प्रदर्शयत।

III द्वयोः उपन्यासं रचयत।

(2x15=30)

२२. गुण सन्धि - वृद्धिसन्धि - सवर्णदीर्घसन्धि - पररूपम् - एते सन्धिनियमान्
सोदाहरणं विशदयत ।
२३ अकथितं च - इति सूत्रे परिगणिताःधातवःके? उदाहरणानि लिखत ।
२४.(क) पीताम्बरः। (ख)गजाननः। (ग) निर्मक्षिकम्।(घ) त्रिलोकि। (ङ) कुम्भकारः।
विग्रहनिर्देशपूर्वकं समासकार्याणि लिखत।
२५. समासमधिकृत्योपन्यस्यत।

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER III
Complementary VI
ELEMENTARY LINGUISTICS

Credit 4

Contact hours 90

Aim of the Course

This course aims to give knowledge about the origin and development of language and its main features.

Objectives of the Course

- To understand the nature and scope of science of Language.
- To impart general awareness about the divisions of comparative Philology.
- Understanding of the Indo-European family of Languages and its general characteristics.
- To impart general awareness on the classification of speech sounds and vowels etc.

Course Outline

Module I - Nature and scope of Linguistics. Theories relating to the origin and development of Languages, Classification – Morphological & Genealogical, Organic and Inorganic Languages

Module II- Indo-European family of Languages. Common characteristics of features of Indo-European Languages. Centum and Satam groups of Languages.

Module III - Linguistic Changes.

Module IV - Semantic Changes. Classification of Compounds

Essential Reading

Students' handbook of comparative Philology - Prof. T.K. RamachandraIyer.

Additional Reading

1. Introduction to the study of Language - Bloom Field
2. Language It;s study development and origin - Jespersen
3. An Introduction to Sanskrit Linguistics - Srimannarayana Murthy

Model Question Paper
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER III
Complementary VI
ELEMENTARY LINGUISTICS

Time: 3 Hours

Maximum Marks: 80

I Answer any ten in *one or two* sentences.

(10 x 2 = 20)

1. What is the meaning of the word Philology?
2. What is Phonology?
3. What is Morphology?
4. Dialects
5. Organic Language
6. What is Genealogical Classification?
7. Hittite
8. What is Pitch Accent?
9. What is Syntax?
10. Apocope
11. Syncope
12. Degradation

II Answer any six of the following.

(6 x 5 = 30)

13. Cognate Language
14. Centum & Satam Groups
15. Accent
16. The Law of Palatalisation
17. Verner's Law
18. Prakrt & Pali
19. Syncretism
20. Stem & Suffixes
21. Morphological classification

III Write essay on any two of the following.

(2x15=30)

22. Set forth and examine the various theories about the origin of languages.
23. Classification of Analogy?
24. Classification of Compounds
25. Causes of types of Semantic Changes

SEMESTER - IV

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER IV
CORE IV
INTRODUCTION OF NYAYA CATEGORIES

Credit 4

Contact hours 90

Aim of the Course

This course is intended to give an information about the categories of NyayaPhilosophyand its special features of Nyaya Philosophy.

Objectives of the Course

- To enable the students to understand the main principles of NyayaPhilosophy .
- To impart general awareness about the categories of Nyaya System.
- To enable the students to understand the categories which are used in dialects.

Course Outline

Module I - Categories of Nyaya Philosophy and its divisions and definitions.

Module II - Means of valid knowledge - Perception, Inference, Comparison and Verbal testimony.

Module III - Objects of valid knowledgeand its Definition .

Module IV - Definitions of Wrangling ,Cavil , Fallacies, Quibble, Analogue and point of defeat.

Essential Reading

Nyaya Sutras of Gautama with Vatsyayanabhasya-Chapter 1

Additional Reading

1. Goutama-The Nyaya philosophy
2. Nyayasutra - Gautama - Eng. Translation - GanganathJha.
3. Encyclopedia of Indian Philosophy – Karl.H.Potter- Vol. II

Model Question Paper
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER IV
CORE IV
INTRODUCTION OF NYAYA CATEGORIES

Time: Three Hours

Maximum marks: 80

(संस्कृतभाषायामुत्तराणि देयानि।)

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश समाधत्त।

(10 x 2 = 20)

१. शास्त्रस्य प्रवृत्तिः कथम्?
२. अनुमानं कतिविधम् ?
३. शब्दभेदानि कानि?
४. आत्मानुमापकलिङ्गानि लिखत ?
५. भोगसाधनानि कानि?
६. दशावयवानि निरस्य पञ्चावयवत्वं स्थापयत?
७. तिस्रः कथा भवन्ति ? केषां च ते?
८. जातिलक्षणं लिखित्वा लक्षणसमन्वयं च विशदयत?
९. सिद्धान्तभेदानि कानि ?
१०. उपमानं उदाहरणसहितं लिखत ?
११. अपवर्गप्राप्तिः कथम्?
१२. निग्रहस्थानस्य लक्षणं किम्?

II खण्डिकया षट् समाधेयाः।

(6 x 5 = 30)

१३. प्रमेयम्।
१४. शरीरम्।
१५. पञ्चावयवाः।
१६. अपवर्गः।
१७. फलम्।
१८. वादः।
१९. जल्पः।

२०. छलम् ।
२१. इन्द्रियः ।

III. द्वयोः उपन्यासं रचयत ।

(2x15=30)

२२. हेत्वाभासाः विशदयत ।
२३. अपवर्गप्राप्तिः ।
२४. प्रमाणान्यधिकृत्य उपन्यस्यत ।
२५. अपवर्गप्राप्तिमधिकृत्य लिखत । राशिस्वभावं विशदयत ।

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER IV
COMPLEMENTARY VII
JYŌTISSASTRAVICARAH

Credit 4

Contact hours 90

Aim of the course

भारतीयविज्ञाने ज्योतिःशास्त्रस्य माहात्म्यं प्राधान्यं च प्रत्यभिज्ञायते।
ज्योतिःशास्त्रस्वरूपं राशिग्रहादीनां सामान्यपरिचयं च प्राप्नोति।

Objectives of the course

- अपरिमितगगनमण्डलस्यपरिचयंसम्पादयति।
- राशीनांनक्षत्राणांचविषयेज्ञानंप्राप्नोति।
- ग्रहविषयकज्ञानंसम्पादयति।
- पञ्चाङ्गपरिचयंप्राप्नोति।

Course outline

- Module I-** वेदवेदाङ्गपरिचयः - नेत्रस्थानीयत्वम् - त्रिस्कन्धत्वम् - षडङ्गत्वम्।
- Module II-** द्वादशराशीनां विविधाः संज्ञाः ,नक्षत्रविन्यासश्च।
- Module III -** ग्रहयोनिविषयाःवर्णादयश्च। ,शत्रुमित्रभावः ,ग्रहस्वरूपं ,
- Module IV -** पञ्चाङ्गपरिचयः।

Essential Reading

- (Module I,II) - **प्रश्नमार्गः**) (एटक्काट् नम्बूतिरी) प्रथमाध्याये आद्याः12 श्लोका)
(Module III) - **लघुजातकम्**4-1 - अध्यायाः।
- **शिशुबोधः** - (दैवज्ञकलाधरशर्मा) आद्याः नव कारिकाः।

General Reading

1. माधवीयम्।
2. बृहज्जातकम् – प्रथमद्वितीयाध्यायौ।
3. सारावली।

Model Question Paper
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER IV
COMPLEMENTARY VII
JYŌTISSASTRAVICARAH

Time 3 Hrs

Maximum Marks: 80

संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि लेखनीयानि।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश समाधत्त।

(10 x 2 = 20)

- .1 कुजस्य उच्चराशिः कः?
- .2 बुधस्य मूलत्रिकोणराशिः कः?
- .3 रवेः वारदेवता का ?
- .4 कुजवारस्य देवता का ?
- .5 प्रमाणस्कन्धः कः?
- .6 चन्द्रस्य नीचराशिः कः?
- .7 बुधस्य वारदेवता का?
- .8 ज्योतिःशास्त्रस्य कति स्कन्धाः सन्ति?
9. कम्भराशेरधिपः कः?
- .10 लक्ष्मीः कस्य वारस्य देवता ?
11. नन्दातिथयः काः?
- .12 वाराः के?

II. खण्डिकयाषट् समाधेयाः।

(6 x 5 = 30)

- .13 भद्रातिथयः काः?
- .14 राशीनां वर्णाः के?
- .15 पुंनपुंसकग्रहाः के-स्त्री-?
- .16 कालहोराक्रमं विशदयत।
- .17 शुभाशुभवाराः के? स्पष्टयत।
- .18 वेदाङ्गानि कानि?
- .19 केन्द्रादिराशयः के?
- .20 पुंस्त्री-, चरस्थिरोभयराशयः के-? स्पष्टयत।
- .21 रिक्ता तिथयः काः?

III. द्वयोः उपन्यासं रचयत ।

(2x15=30)

- .22 पञ्चाङ्गानि कानि ? तिथीः विशदयत।
- .23 द्वादशराशिषु नक्षत्राणां विन्यासक्रमः कथमिति स्पष्टयत।
- .24 ज्योतिःशास्त्रस्य स्वरूपं विशदयत।
- .25 राशिस्वभावं विशदयत।

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER IV
COMPLEMENTARY - VIII
PRIMER OF NAVYANYAYA

Credit 4

Contact hours: 90

Aim of the Course

To familiarize the technical terms and logical language in NavyaNyaya.

Objectives of the Course

- To enable the students to understand the technical terms of Navya-Nyaya.
- To understand the students the application of the technical language.
- To achieve the skills of employing logical language.

Course Outline

Module I- Introduction of the Technical terms, Origin and Characteristics of the technical terms.

Module II - Commonly used Technical terms in Navya-Nyaya system viz. dharma, Jati, Upadhi, Sambandha, Avacchedaka, Avacchinna, Pratiyogi, Anuyogi, Visesyata, Visesanata, Prakarata, Adheyata, Adhikaranataetc.

Module III - A detailed study of the technical terms with examples.

Module IV- Practical utility of the technical terms.

Essential Reading

Navya -NyayabhasaPradeepa of MaheshchandraNyayaratna with the English translation of UjjawalaJha, Published by Asiatic Society, Kolkata, 2004.

Additional Reading

1. Anukramanika of Kiranavali commentary of Muktavali – Sreekrishnavallabhacarya, Published by Chaukhambha Sanskrit Sansthan, Varanasi, 2011.
2. Navyanyaya system of Logic-D.C.Guha

Model Question Paper
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER IV
COMPLEMENTARY - VIII
PRIMER OF NAVYANYAYA

Time: Three Hours

Maximum Marks: 80

(संस्कृतभाषायामुत्तराणि देयानि।)

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश समाधत्त।

(10 x 2 = 20)

१. धर्मः कतिविधः ?
२. सखण्डोपाधिः कः?
३. अखण्डोपाधिः कः?
४. सम्बन्धः कः?
५. समवायस्य लक्षणं किम्?
६. सम्बन्धान्तरघटितः सम्बन्धः कः?
७. वृत्तिनियामकसम्बन्धस्थले आधारे का विभक्तिः?
८. कालिकसम्बन्धः कः?
९. विषयता विषयिता के?
१०. प्रतियोग्यनुयोगिनोः किं लक्षणम्?
११. परम्परासंबन्धस्य गूढं रहस्यं किम्?
१२. संबन्धः कतिविधः?

II. खण्डिकयाष्ट समाधेयाः।

(6 x 5 = 30)

१३. जातिः
१४. वृत्तिनियामकसम्बन्धः
१५. अवच्छेदकः
१६. अव्याप्यवृत्तिसम्बन्धः
१७. स्वरूपसम्बन्धः ।
१८. व्याप्यवृत्तिःनामकिम्
१९. अवच्छेदकतावच्छेदकः ।
२०. 'भूतले घटाभावः' इति वाक्यं नव्यन्यायभाषायां लिखत ।
२१. अधिकरणता ।

III. द्वयोः उपन्यासं रचयत ।

(2x15=30)

२२. धर्मस्य लक्षणं भेदाः च विशदयत ।

२३. अभावस्य अनुयोगिताप्रतियोगितावच्छेदकौ विशदरूपेण व्याख्यात ।

२४. सम्बन्धभेदान् प्रतिपादयत ।

२५. नव्यन्यायसाङ्केतिकपदानधिकृत्योपन्यस्यत ।

SEMESTER - V

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER V
CORE - V
ENVIRONMENTAL SCIENCE HUMAN RIGHTS
AND SANSKRIT

Credit 4

Contact hours 90

Aim of the Course

It aims to sensitize the young generation on the importance of Nature. To sensitize them with the importance of the protection of the Nature. To make them know the contribution of our forefathers and at large of our country towards the protection of the Natural circumstance prevalent on the Earth. To impart knowledge of the human rights in the modern scenario.

Objectives of the Course

- To create an awareness on the basics of Environmental science and allied subjects.
- To impart general awareness on Nature, Natural resources and their Preservation
- To make the understand the effects of the ruin of the natural resources and How to avoid the ruin
- To make them aware of the nature, our fore fathers and their relation to the nature who they maintained this throughout their life.
- To make them aware of what is human right? what are they? where are they required? etc.

Module I - Introduction, Environment – Spatial and Time Scale of Environment, Weather and Climate, Habitat, Components of Environment, Types of Environment, Human Interference with the Environment.

Module II - Slokas 1 – 23 of Vrukshayurveda of Surapala (Ch. 1)

Module III - Slokas 24 – 34 of Vrukshayurveda of Surapala (Ch. 2)
Human Rights - An Introduction to Human Rights, Meaning, Concept and development –History of Human Rights-Different Generations of Human Rights-Universality of Human Rights- Basic International Human Rights Documents - UDHR, ICCPR, ICESCR.- Value dimensions of Human Rights

Module IV - Human Rights and United Nations - Human Rights co-ordination within UN system- Role of UN secretariat- The Economic and Social Council- The Commission Human Rights-The Security Council and Human rights- The Committee on the Elimination of Racial Discrimination- The Committee on the Elimination of Discrimination

Against Women- the Committee on Economic, Social and Cultural Rights- The Human Rights Committee- Critical Appraisal of UN Human Rights Regime.

Module V - Human Rights National Perspective - Human Rights in Indian Constitution – Fundamental Rights- The Constitutional Context of Human Rights-directive Principles of State Policy and Human Rights- Human Rights of Women-children – minorities – Prisoners - Science Technology and Human Rights- National Human Rights Commission- State Human Rights Commission- Human Rights Awareness in Education.

Essential Reading

1. Environmental Studies

(for Undergraduate classes)

Dr. J.P. Sarma.

University Science Press, New Delhi.

2. **Vrukshayurveda** of Surapala Chapter 1 & 2

3. Children And The Human Rights

S.K.Khanna,

Common Wealth Publishers,1998.

Additional Reading

1. Clark.R.S., Marine Pollution, Clarendon Press Oxford (Ref)
2. Cunningham, W.P.Cooper, T.H.Gorhani, E & Hepworth, M.T.2001 Environmental Encyclopedia, Jaico Publ. House. Mumbai. 1196p .(Ref)
3. Dc A.K.Environmental Chemistry, Wiley Eastern Ltd.(Ref)
4. Jadhav.H&Bhosale.V.M. 1995. Environmental Protection and Laws. Himalaya Pub. House, Delhi 284p (Ref)
5. Miller T.G. Jr., Environmental Science, Wadsworth Publishing Co. (TB)
6. Trivedi R. K. and P.K. Goel, Introduction to air pollution, Techno-Science Publication.
7. Wanger K.D., 1998 Environmental Management. W.B. Saunders Co. Philadelphia, USA 499p.
8. AmartyaSen, The Idea Justice, New Delhi: Penguin Books, 2009.
9. Chatrath, K. J.S., (ed.), Education for Human Rights and Democracy (Shimla: Indian Institute of Advanced Studies, 1998.
10. Law Relating to Human Rights, Asia Law House,2001.
11. Shireesh Pal Singh, Human Rights Education in 21st Century, Discovery Publishing House Pvt.Ltd, New Delhi,
12. SudhirKapoor, Human Rights in 21stCentury,Mangal Deep Publications, Jaipur,2001.
13. United Nations Development Programme, Human Development Report 2004: Cultural Liberty in Today's Diverse World, New Delhi: Oxford University Press, 2004.

Model Question Paper

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER V
CORE - V
ENVIRONMENTAL SCIENCE HUMAN RIGHTS
AND SANSKRIT

Time: Three Hours

Maximum Marks: 80

Answer the questions either in English or in Sanskrit
In writing Sanskrit Devanagari script should be used

I. Answer any ten in *one or two* sentences.

(10 x 2 = 20)

1. Who wrote the Vrکشayurveda?
2. How many categories of environment are considered?
3. What is Edaphic?
4. What is Microclimate?
5. Which is World Environment Day?
6. What is meant by weather?
7. What is meant by climate?
8. What is meant by habitat?
9. Which is National environment Awareness Month?
10. What is equal to ten sons?
11. The term ecology was introduced by ..... ?
12. What is meant by pollutant?

II. Answer any *six* of the following.

(6 x 5 = 30)

13. Human rights.
14. He is the real King. Who?
15. If he does not have pleasure gardens. Explain.
16. Who will receive happiness?
17. Control of air pollution.
18. Sources of water pollution.
19. Effect of noise pollution.
20. Classification of wastes.
21. Types of pollution.

III. Write essay on any *two* of the following.

(2x15=30)

22. Write an essay on Components of Environment.
23. Write an essay on Environment disasters and their management.
24. Write an essay on auspicious and inauspicious signs of trees planted near the Abode.
25. Write an essay on the glorification of trees.

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER V
CORE – VI
EXAMINATION OF NYAYA CATEGORIES

Credit 4

Contact hours 90

Aim of the Course

To make thorough knowledge on the Nyaya theory of categories through the process of critical examinations.

Objectives of the Course

1. To acquire general awareness about the Critical Examination of Categories.
2. To impart general awareness about the Examination of Valid knowledge.
3. To create general awareness about the sound.

Course Outline

- Module I** - Critical Examination of Doubt.
Module II - Examination of the means of valid knowledge.
Module III - Examination of the Non-Eternity of sound.
Module IV - Examination of the definition of category.

Essential Reading

Nyaya sutras of Goutama with Vatsyayanabhasya - *Chapter II*

Additional Reading

1. Nyaya sutra of Gouthama Eng.translation. Ganganath Jha.
2. Tarkabhasa of Kesavamisra
3. Nyayasastrapravesika - Dr. T. Aryadevi.

Model Question Paper
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER V
CORE – VI
EXAMINATION OF NYAYA CATEGORIES

Time: Three Hours

Maximum Marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि ।

I. वाक्येन वाक्याभ्यां वा दशानामुत्तरं लिखत ।

(10 x 2 = 20)

१. शब्दलक्षणे विप्रतिपत्तिः का ?
२. ऐतिह्यादीनां कुत्रान्तर्भावः ?
३. शब्दानित्यत्वस्य कारणानि ?
४. शब्दविभागो को ?
५. वर्णविकाराःके ?
६. व्यक्त्याकृतिजातीनां भेदकारणं किम् ?
७. त्रिकालविषयमनुमानम् । कुतः ?
८. उपमानं नानुमानम्- कारणं किम् ?
९. शब्दोऽनुमानम् न प्रमाणान्तरम्- कस्मात् ?
१०. ब्राह्मणवाक्यभेदानि कानि ?
११. वाक्यं कतिविधम् ?
१२. इन्द्रियैरर्थैश्च व्यपदिश्यन्ते ज्ञानविशेषाः । कथम् ?

II. षण्णाम् खण्डिकया उत्तरं लिखत ।

(6 x 5 = 30)

१३. ऐतिह्यम्
१४. शब्दम् ।
१५. विभक्तिः ।
१६. पदम् ।
१७. अनुमानम्
१८. अर्थवादः ।
१९. व्यक्तिः ।
२०. पदार्थलक्षणम् ।
२१. अर्थापत्तिः ।

III. द्वयोः उपन्यासं रचयत ।

(2 x 15 = 30)

२२. संशयपरीक्षां लिखत ।

२३. प्रमाणचतुष्टयम् स्थापयत ।

२४. प्रत्यक्षपरीक्षां विशदयत ।

२५. शब्दानित्यतां विशदयत ।

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER V
Core – VII
NYAYAKUSUMANJALI - I

Credit 4

Contact hours: 90

Aim of the Course

This course intends to provide a comprehensive knowledge of the proof for the existence of God.

Objectives of the Course

1. Understanding the details of all the matters related to God.
2. Analyzing the arguments against the existence of God.

Course Outline

- Module I** - सत्पक्षप्रसरस्सतां-----इतिकारिकायाःद्विविधं व्याख्यानम्।
ईश्वरनिरूपणस्य प्रसक्तिः।
- Module II** - कार्यकारणभावः, अदृष्टसिद्धिः।
- Module III** - शक्तिखण्डनम्, संस्कारस्य भोग्यनिष्ठत्वनिराकरणम् , सांख्यमतखण्डनम्,
चार्वाकस्य शरीरचैतन्यवादनिरासः।
- Module IV** - क्षणभङ्गवादनिराकरणम्, कारणत्वम्।

Essential Reading

Nyayakusumanjali of Udayanacharya
with the **kusumanjalivistara, Prathamastabaka**, Kendriya
Sanskrit Vidyapeetha, Thirupathy, 1980

Additional Reading

1. Encycloepadia of Indian Philosophies, Vol. II, MLBD, Delhi.
2. Udayana's Philosophy-Dr.K. Visweswaryamma, Nag Publishers, Delhi.

Model Question Paper

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER V
Core – VII
NYAYAKUSUMANJALI – I

Time: Three Hours

Maximum Marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि ।

I. वाक्येन वाक्याभ्यां वा दशानामुत्तरं लिखत ।

(10 x 2 = 20)

१. पाकजादयः के ?
२. कर्तृधर्माः नियन्तारः। स्पष्टयत ?
३. भूतिनिषेधः न कर्तव्यः। कुतः ?
४. अपोहवादः कः ? केषां च मतमिदम् ?
५. बूद्धेः नित्यत्वस्वीकारपक्षे को दोषः ?
६. ईश्वरविषये चतुर्था विप्रतिपत्तिः का ? केषां च सा विप्रतिपत्तिः ?
७. विना तेन न तत्सिद्धिः । केन विना कस्य सिद्धिः ?
८. कुसुमाञ्जलौ कीदृशः परमात्मा निरूप्यते ?
९. उपासनं नाम किम् ?
१०. प्रागभाव एवावधिरिति वक्तुं न शक्यते । कुतः ?।
११. न्यायतः परमात्मनिरूपणमनपेक्षं, कुतः ?
१२. सत्पक्षप्रसरःइत्यस्याशयः कः?

II. षण्णाम् खण्डिकया उत्तरं लिखत ।

(6 x 5 = 30)

१३. कारणस्यानादित्वमाशङ्क्य परिहरत ।
१४. परमात्मनिरूपणं किमर्थं कर्तव्यम् ?
१५. तृणारणिमणिन्यायः ।
१६. “विफला विश्ववृत्तिर्नो-----” इति कारिकां व्याख्यात ।
१७. प्रागभाव एवावधिरिति वक्तुं न शक्यते । कुतः ?
१८. अन्यथाऽनपगवर्गः स्यात् । कदा ? कुतः ?
१९. विना तेन न तत्सिद्धिः । केन विना कस्य सिद्धिः ?स्पष्टयत ।
२०. स्वभावो दुरतिक्रमः । विशदयत ?
२१. तथा च लाक्षारसावसेकादयो व्याख्याताः । प्रकरणं निर्दिश्य विशदयत ।

III. द्वयोः उपन्यासं रचयत ।

(2 x15 =30)

२२. कुसुमाञ्जलेः मोक्षहेतुत्वमाशङ्क्य परिहरत ।
२३. सत्पक्षप्रसरः-----न्यायप्रसूनाञ्जलिः । अस्य श्लोकस्य द्विविधं व्याख्यानं रचयत ।
२४. संस्कारस्य भोग्यनिष्ठत्वं परिशोधयत ।
२५. पञ्चविप्रतिपत्तयः ।

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER V
Core – VIII
CATEGORIES OF THE SYNCRETIC SCHOOL - I

Credit 4

Contact hours 90

Aim of the Course

To understand a general awareness on Vaisesikacategories.

Objectives of the Course

To give a general awareness on universe and creation. The awareness of Nyaya-Vaisesika Philosophy helps the students to the interdisciplinary studies.

Course Outline

- Module I - Establishment of Vaisesika Categories and its divisions.
- Module II - Similarities and dissimilarities of categories.
- Module III - Special study on Vaisesikacategories .
- Module IV - Concept of Perception in Nyaya-Vaisesika Philosophy.

Essential Reading

Nyayasiddhantamuktavali of Viswanathapanchanana
Pratyakshakhandā and the Dinakari up to the end of Abhavanirnaya,
Chowkhamba Sanskrit series, Varanasi.

Additional Reading

Tarkabhasa of Kesavamisra.
Tarkasamgraha of Annambhatta.

MODEL QUESTION PAPER
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER V
CORE - VIII
CATEGORIES OF THE SYNCRETIC SCHOOL - I

Time : Three Hours

Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि ।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश उत्तरयत ।

(10 x 2 = 20)

१. मनसः आत्मत्वे को दोषः?
२. पारिमाण्डल्यं न कारणम् । कुतः?
३. वृक्षादेः शरीरत्वं किं प्रमाणम्?
४. घ्वंसाभावत्वं किम्?
५. पाषाणभस्मनि गन्धवत्त्वे प्रमाणम् किम् ?
६. प्रत्यक्षे महत्त्वं कारणं नानेकद्रव्यत्वम् । कुतः?
७. शरीरत्वं नाम किम्?
८. कारणत्वं किम्?
९. अन्योन्याभावः कः? विशदयत ।
१०. सप्तानामपि साधर्म्यं किम्?
११. जलत्वजातिः कथं सिद्ध्यति?
१२. भूतत्वं किम्?

II. षण्णां लघुटिप्पणीः रचयत ।

(6 x 5 = 30)

१३. समाप्तपुनरात्तत्वं आशङ्क्य परिहरत ।
१४. आकाशात्मनोः साधर्म्यं लिखत ।
१५. समवायस्य अस्तित्वं स्थापयत ।
१६. अन्यथासिद्धिं निरूपयत ।
१७. निर्विकल्पकप्रत्यक्षं निरूपयत ।
१८. शरीरस्यात्मत्वे को दोषः ।
१९. आकाशस्य शब्दाधिकरणत्वं साधयत ?
२०. कालं निरूपयत ?
२१. वायोः स्पर्शानुमेयत्वं प्रतिपादयत ?

III. द्वयोः उपन्यासं रचयत

(2 x15 =30)

२२. ईश्वरानुमानं सविस्तरं उपपादयत ।
२३. अभावपदार्थः दिनकरीमाश्रित्य विशदयत ।
२४. आत्मविषये सांख्यमतं निरस्य नैयायिकमतं स्थापयत ।
२५. अलौकिकसन्निकर्षामन् सविस्तरं प्रदिपादयत ।

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER V
OPEN COURSE
THE BASICS OF INDIAN VASTUVIDYA

Credit 4

Contact hours: 90

Aim of the Course

This course aims to impart the students the basics of ancient Vastusastra.

Objectives of the Course

1. To make students aware of elementary principles, concepts and technical terms of Vastusastra.
2. To understand some terms like silpin. Stapati and Bhoomilaksana.
3. To impart knowledge on Brahmasutra, Yama Sutra, Vastupurusa etc.

Course Outline

- Module I** – Mangalaslōka, Sthpatyadi lakshana, Grharambhakarma (Ch.1)
- Module II** – Bhoomilaksana, Bhoojativibhaga, Bhoo pereeksha (Ch.1)
- Module III** – Dingniraya, Sutravinyasa, Khandaniraya, Veethividhana, Bhoovistaravidhi, Marmavidhi (Ch.2)
- Module IV** – Marmadoshaparihara, Pada kalpana, Vastupurusa kalpana (Ch.2)

Essential Reading

- Manusyalaya Mahacandrika** (Chapter 1 & 2 only)
Ed. With Translation Jyotsyan. K Neelakanthanachary.
S.T.Reddyar Educational And Charitable trust.
S.T.R. Publications. 2005.

Additional Reading

1. Silpibalaprabodhini
Thanneermukkam V.K.Vasu Achary.
Vidyarambham Publishers.
Mullakkal, Alappuzha.2013
2. Tachusastram (Viswakarmavin proktam)
Vazhappilli Krishnan Achary
Santha Bok Stall Guruvayoor. 1994

MODEL QUESTION PAPER
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER V
OPEN COURSE
THE BASICS OF INDIAN VASTUVIDYA

Time : Three Hours

Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि ।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश उत्तरयत ।

(10 x 2 = 20)

१. विलिख्यते मन्दधियां हिताय । किं कृत्वा किं विलिख्यते?
२. कारवश्चतुर्थेति । स्पष्टयत ।
३. तक्षकस्य लक्षणं किम्?
४. बाह्यविधयश्च तथा विधेयः । स्पष्टयत ।
५. भूमेर्लक्षणं किम्?
६. ब्रह्मयमसूत्रे परिचाययत ।
७. स्थपतेर्लक्षणं किम्?
८. दारिद्र्यफलप्रदा स्यात् । विशदयत ।
९. वर्धकस्य लक्षणं किम्?
१०. कारुकृत्यं उशन्ति हि । स्पष्टयत ।
११. मनसानिश्चित्य कारयेत्तस्मात् । स्पष्टयत ।
१२. सूत्रग्राही कः?

II. वाक्यद्वयेन वाक्यत्रयेण वा षण्णामुत्तरं लिखत ।

(6 X 5 = 30)

१३. द्वितलविधिरलं नेष्यते तत्समीपे । विशदयत ।
१४. ससूक्ष्मधीः कारयतात् गृहाणि । स्पष्टयत ।
१५. विस्रा विदिकस्थापि च । विवृणुत ।
१६. सकलाः सर्वत्र संशोभनाः । विशदयत ।
१७. निकटमपिततोऽन्यत्रतत् पादभाजाम् । विशदयत ।
१८. ततः सर्वसारास्ततोऽन्यो । स्पष्टयत ।
१९. खण्डनिर्णयं कथमिति विवृणुत ।
२०. शैवानलाग्रभवसूत्रयुगं रज्जुः । विशदयत ।
२१. वृक्षाणां स्थानं प्रतिपादयत ।

III. द्वौ उपन्यस्यत ।

(2 x 15 = 30)

२२. भूजातिविभागः भूपरीक्षाञ्च स्पष्टीकुरुत ।
२३. भूविस्तारविधिः भूमर्मविधिश्च विशदयत ।
२४. भूपदविभागः तत्र देवतायाः स्थानञ्च विवृणुत ।
२५. वास्तुपुरुषोत्पत्तिं तस्यावयवविभागकल्पनाञ्च विशदयत ।

SEMESTER - VI

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER VI

Core – IX

VAISESIKASUTRA-TEXT AND INTERPRETATION

Credit-4

Contact hours: 90

Aim of the course

This course aims to impart deep knowledge of the Vaisesika theories to the students. So the study of this text will help the students to understand all Vaisesika theories.

Objectives

1. To enable the students to understand the concept of Mangala Vada, dharma Moksa etc.
2. To create a deep awareness in Vaisesika categories.
3. To impart an awareness about cause and effect theory.

Module I : Concept of Dharma in Vaisesika Philosophy.

Module II : Definition and divisions about dravya, guna and Karma.

Module III : Cause and effect theory in Vaisesika philosophy.

Module IV : Importance of generality in Vaisesika philosophy.

Essential Reading

1. Vaisesikasutropaskara of Sankara Misra. Chapter-1

Additional Reading

- I. Nyayakandali of Sridhara
2. Padarthadharma Samgraha of Prasastapada
3. Dasapadharthastra.
4. Vaiseshikasutra English

MODEL QUESTION PAPER
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
Semester VI
Core - IX
VAISESHIKASUTRA-TEXTAND INTERPRETATION

Time : Three Hours

Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि ।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश उत्तरयत ।

(10 x 2 = 20)

१. कणादमते धर्मस्वरूपं किम् ?
२. द्रव्यविभागवाक्ये 'इति' शब्दः किमर्थं प्रयुज्यते ?
३. गुणस्य कार्यकारणवत्त्वं केन सूत्रेणोपपादितम् ? विशदयत ।
४. सदेवोत्पद्यते नासत् । कुतः ?
५. आमनायस्य प्रामाण्यम् कथं सिद्ध्यति ?
६. किं प्रसारणमुच्यते ?
७. "गुणसमवायिकारणत्वं त्रयाणाम्" । केषाम् ?
८. क्वचिदेकस्य कर्मणः अनेककार्यकारित्वम् । कथम् ?
९. "अथातो धर्मं व्याख्यास्यामः" इत्यत्र 'अथ' शब्दस्य कोऽर्थः ?
१०. गुणविभागवाक्ये चकारेण समुच्चिताःके ?
११. सर्वद्रव्यवृत्तयःके ?
१२. द्रव्यगुणयोः साधर्म्यं किम् ?

II. वाक्यद्वयेन वाक्यत्रयेण वा षण्णामुत्तरं लिखत ।

(6 X 5 = 30)

१३. संयोगविभागानां कर्म समानम् ।
१४. अनेकद्रव्यत्वेन द्रव्यत्वमुक्तम् ।
५५. संयोगानां द्रव्यम् ।
१६. क्रियागुणवत् समवायिकारणमिति द्रव्यलक्षणम् ।
१७. कार्यविरोधि कर्म ।
१८. द्वित्वप्रभृतयः संख्याः पृथक्त्वसंयोगविभागाश्च ।
१९. द्रव्यगुणकर्मभ्योऽर्थान्तरं सत्ता ।
२०. न द्रव्यं कार्यं कारणं च वधति ।
२१. भावोऽनुवृत्तेरेव हेतुत्वात् सामान्यमेव ।

III. द्वौ उपन्यस्यत ।

(2 x 15 = 30)

२२. सत्तायाः स्वरूपं सयुक्तिकं प्रतिपादयत ।
२३. तत्त्वज्ञानप्राप्तिप्रकारमनुवदत ।
२४. वैशेषिकदिशा कार्यकारणभावं विशदयत ।
२५. गुणस्वरूपं निरूपयत ।

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME

SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

Semester VI

Core – X

ESTABLISHMENT OF GOD – II

CREDIT:4

CONTACT HOURS: 90

Aim of the Course

Imparting comprehensive knowledge of inferential proofs put forth by Udayanacharya for God's existence

Objectives of the Course

1. Thorough knowledge of Udayana's stand on the objections raised by Mimamsaka and Samkhya
2. To understand the arguments and counterarguments in respect of God's existence.
3. Understanding God as the author of the Veda.
4. To develop the dialectical skill.

Course Outline

Module I - परतः प्रामाण्यवादस्थापनम् ।

Module II - शब्दस्य नित्यत्वानित्यत्वविचारः, शब्दध्वंसस्य प्रत्यक्षत्वम् ।

Module III - वेदस्य नित्यत्वानित्यत्वविचारः, वेदप्रामाण्योपपादनम् ।

Module IV - प्रलयसाधकहेतवः, तन्निराकरणञ्च ।

Essential Reading

Nyayakusumanjali of Udayanacharya with the **kusumanjali vistara**,
Prathama stabaka,

Kendriya Sanskrit Vidyapeetha, Thirupathy, 1980

Additional Reading

1. Encyclopedias of Indian Philosophies, Vol. II, MLBD, Delhi
2. Udayana's Philosophy-Dr.K.Visweswary Amma, Nag Publishers, Delhi

MODEL QUESTION PAPER
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

Semester VI

Core - X

ESTABLISHMENT OF GOD – II

Time : Three Hours

Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि ।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश उत्तरयत ।

(10 x 2 = 20)

१. उपाधेः लक्षणं किम् ?
२. संयोगो हि अत्र निषिध्यते । कुत्र ?
३. वर्षादिवद्भवोपाधिः----- । आशयः कः ?
४. अपेतवक्तृदोषत्वं नाम किम् ?
५. मीमांसकानां ईश्वरविषये विप्रतिपत्तिः का ?
६. विद्याहासः उदयनाचार्येण कथं निर्दिष्टः ?
७. जन्मसंस्कारविद्यादेः----- । आदिना किम् निर्दिष्टम् ?
८. न विधान्तरसम्भवः । विशदयत ।
९. प्रामाण्यं स्वतो ज्ञायेत चेत् को दोषः ?
१०. अन्यथा 'इह भूतलौ घटो नास्ती' त्वेषा प्रतीतिः प्रत्यक्षा न स्यात् । स्पष्टयत ।
११. अनुपभाग्यस्योत्पादवैयर्थ्यं प्रमाणमिति चेत् न । कुत इति विशदयत ?
१२. ईश्वरविषये के के विप्रतिपत्तिं प्रकटयन्ति ?

II. वाक्यद्वयेन वाक्यत्रयेण वा षण्णामुत्तरं लिखत ।

(6 X 5 = 30)

१३. शब्दे तावत् विप्रलिप्सादयो भावा एव दोषाः ।
१४. निःस्वभात्वमेवमपौरुषेयस्य वेदस्य स्यादिति चेत् आत्मानमुपालभस्व ।
१५. यदपि झटिति प्रचुरतरसमर्थप्रवृत्त्यन्यथानुपपत्त्या स्वतःप्रामाण्यमुच्यते ।
१६. विवादाध्यासितः शब्दपरध्वंस इन्द्रियग्राह्य ऐन्द्रियिकाभावत्वात् घटाभाववत् ।
१७. प्रतियाग्यधिकरणेन स्वभावत् एवाभास्य मिलितत्वात् ।
१८. सुषुप्त्यवस्थायां श्वासप्रश्वासप्रयोजनवच्च तदुत्पत्तेः ।
१९. निःशब्दाः पणववीणावेणवः तदेकज्ञानसंसर्गयोग्यत्वे सति तदनुपलम्भेऽभ्युपलभ्यमानत्वात् ।
२०. वासनापरिपाकादिति सौगतमतमनुधावति तदानीं कृत्स्नान्येव भागा विमुखानि ।
२१. प्रलयसाधकहेतवः ।

III. द्वौ उपन्यस्यत ।

(2 x 15 = 30)

२२. वेदप्रामाण्यं साधयत ।
२३. कुसुमाञ्जलेर्महत्त्वम् ।
२४. वेदकर्तृत्वेन ईश्वरं साधयत ।
२५. उदयनाचार्यस्य कृतयः ।

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME

SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

Semester VI

Core – XI

CRITICAL EXAMINATION OF NYAYA CATEGORIES

Credit 4

Contact hours: 90

Aim of the Course

The critical examination of categories is one of the important part of Nyaya Philosophy. So the study of this technique help the students to develop their analysing capacity.

Objectives of the Course

1. To acquire general awareness about the Critical Examination of Categories.
2. To impart general awareness about the Examination of Valid knowledge.
3. To create general awareness about the sound.

Course Outline

Module I - Critical Examination of Doubt. General and specific idea of the Examination of means of valid knowledge.

Module II -. General and specific idea of the Examination of the means of valid knowledge.

Module III - Examination of the Non-Eternityof Verbal knowledge.

Module IV - Examination of the definition of category.

Essential Reading

Nyaya sutras of Goutama with Vatsyayanabhasya - *Chapter II*

Additional Reading

1. Nyaya sutra of Gouthama Eng.translation. Ganganath Jha.
2. Tarkabhasa of Kesavamisra
3. Nyayasastrapravesika - Dr. T. Aryadevi.

MODEL QUESTION PAPER
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

Semester VI

Core XI

CRITICAL EXAMINATION OF NYAYA CATEGORIES

Time : Three Hours

Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि ।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश उत्तरयत ।

(10 x 2 = 20)

१. शब्दलक्षणे विप्रतिपत्तिः का ?
२. ऐतिह्यादीनां कुत्रान्तर्भावः ?
३. शब्दानित्यत्वस्य कारणानि ?
४. शब्दविभागो को ?
५. वर्णविकाराःके ?
६. व्यक्त्याकृतिजातीनां भेदकारणं किम् ?
७. त्रिकालविषयमनुमानम् । कुतः ?
८. उपमानं नानुमानम्- कारणं किम् ?
९. शब्दोऽनुमानम् न प्रमाणान्तरम्- कस्मात् ?
१०. ब्राह्मणवाक्यभेदानि कानि ?
११. वाक्यं कतिविधम् ?
१२. इन्द्रियैरर्थेषु व्यपदिश्यन्ते ज्ञानविशेषाः । कथम् ?

II. वाक्यद्वयेन वाक्यत्रयेण वा षण्णामुत्तरं लिखत ।

(6 X 5 = 30)

- १३ ऐतिह्यम्
- १४ शब्दम् ।
- १५ विभक्तिः।
- १६ पदम् ।
- १७ अनुमानम्
- १८ अर्थवादः।
- १९ व्यक्तिः।
- २० पदार्थलक्षणम् ।
- २१ अर्थोपपत्तिः ।

III. द्वयोः उपन्यासं रचयत ।

(2 x 15 = 30)

२२. संशयपरीक्षां लिखत ।
२३. प्रमाणचतुष्टयम् स्थापयत ।
२४. प्रत्यक्षपरीक्षां विशदयत ।
२५. शब्दानित्यतां विशदयत ।

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME

SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

Semester VI

Core – XII

THEORY OF VERBAL KNOWLEDGE

Credits 4

Contact hours: 90

Aim of the Course

To impart comprehensive knowledge of the problems of epistemology in general and the theory of verbal cognition in particular.

Objectives of the Course

1. To understand various theories about the Verbal Knowledge
2. To understand the Naiyayika position on the meaning of Prathama
3. To understand the difference between the identical Verbal knowledge

Course Outline

- Module I** - शाब्दबोधे सम्बन्धस्य आकांक्षाभास्यत्वम्, अभेदसम्बन्धः, समानवचनकत्वपरिष्कारः, अभेदान्वयविचारः ।
- Module II** - विशेषणविभक्त्यर्थविचारः । क्रियाविशेषणानामभेदान्वयाकांक्षास्वरूपम् ।
- Module III** - घटो घट इत्यत्र अभेदान्वयविचारः ।
- Module IV** - भेदान्वयविचारः -स्तोकः पाकः, राजा पुरुषः, कर्म गच्छति, मुखं चन्द्रः इत्यादीनां प्रयोगविचारः ।

Essential Reading

Vyutpattivada of Gadadhara Bhattacharya **Prathama Karaka**.

Additional-Reading

1. Vyutpattivada (Theory of the analysis of the sentence meaning)
Translated by Dr.V.P.Bhatta
2. Critical study of Gadadhara's Vyutpattivada(with introduction, English translation and explanatory notes) by V.P.Bhatta

MODEL QUESTION PAPER
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA

Semester VI

Core – XII

THEORY OF VERBAL KNOWLEDGE

Time : Three Hours

Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि ।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश उत्तरयत ।

(10 x 2 = 20)

१. 'मुखं चन्द्रः' इत्यादि रूपकस्थले कथमन्वयबोधः ?
२. 'घटो न नीलघटः' इत्यत्र नञा किं बोध्यते ?
३. अत एव 'कर्म गच्छति' इति वाक्यस्य निराकांक्षता । विशदयत ।
४. 'घटो घटः' इत्यत्र अभेदान्वयबोधो न भवति । कुतः ?
५. अभेदसम्बन्धः कथं कुत्र भासते ?
६. राजपुरुष इति समासस्थले कीदृशो अन्वयबोधः ?
७. सम्पन्नो ब्रीहिरित्यत्र एकत्वस्यार्थः ?
८. 'प्रत्यक्षानुमानोपमानशब्दाः प्रमाणानि' इत्यत्र कुतः प्रमाणपदस्य बहूवचनान्तता ?
९. आकांक्षास्वरूपं किम् ?
१०. 'शतं ब्राह्मणाः' इत्यत्र विशेषानुशासनं किम् ?
११. केचित्तु धातोरिव घञन्तस्यापि पाकादौ शक्तिरुपेक्षते ?
१२. 'पितरो देवताः' इत्यत्र देवतापदस्य बहूवचनान्तत्वे उपपत्तिं प्रदर्शयत ।

II. वाक्यद्वयेन वाक्यत्रयेण वा षण्णामुत्तरं लिखत ।

(6 X 5 = 30)

१३. 'प्रत्यक्षानुमानोपमानशब्दाः प्रमाणानि' । प्रयोगसामर्थ्यं विशदयत ।
१४. "अत एव पशुना यजेत इत्यादौ पशुनिष्ठतादृशैकत्वस्य विवक्षितत्वाद्नेकपशुकरणकयागान्नादृष्टसिद्धिः " । प्रकरणं निर्दिश्य स्पष्टयत
१५. 'दधि सुन्दरम्', 'इदं दधि' इत्यादौ कथम् अभेदान्वयः प्रसज्येत ?
१६. 'वेदाः प्रमाणम्' - प्रयोगसामर्थ्यं विशदयत ।
१७. "अत एव शक्त्यादीनां त्रयाणां तृणारणिमणिन्यायेन हेतुत्वशङ्कानिरासः " । स्पष्टयत ।
१८. 'विंशति बालाः' - प्रयोगसामर्थ्यं विशदयत ।
१९. 'दण्डवान् दण्डवान्' इत्यत्र स्वसमानविभक्तिकत्वादेः सत्त्वेऽपि कथं नाभेदान्वयबोधः ?
२०. "एतेन भेदे नीलादिपदार्थान्वये एकदेशान्वयप्रसङ्ग इति निरस्तम् " । स्पष्टयत ।
२१. आख्यातस्य सार्थकत्वमिति के वदन्ति ? विशदयत ।

III. द्वयोः उपन्यासं रचयत ।

(2 x 15 = 30)

२२. विशेषणविभक्तेरर्थः कः ?
२३. अभेदान्वयबोधौपयिकांक्षास्वरूपं विशदयत ।
२४. 'नीलस्य घटः' इत्यत्र अभेदान्वयबोधोपपत्तिं वारयत ।
२५. 'राजा पुरुषः' इत्यादौ पदार्थोपस्थित्यादि सत्त्वेन कथं न भेदान्वयबोधः ।

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER - VI
Choice Based Core - XIII
1. INFERENCE

Credit 3

Contact hours: 90

Aim of the Course

To introduce the main principles of inferential knowledge in Nyaya-Vaisesika Philosophy.

Objectives of the Course

1. To give a general awareness of the inference.
2. To produce knowledge about the invariable concomitance.
3. To familiarize the fallacies in Nyaya - Vaisesika Philosophy.

Course Outline

- Module I - Main causes of inferential knowledge.
- Module II - Consideration (paramarsa) as the immediate reason for inference..
- Module III - Give an awareness about Purvapaksha Vyapti and the reason for its rejection and the definition of Siddhantavyapti.
- Module IV - Pakshata, Definition and divisions of Hetvabhasa.

Essential Reading

Nyayasiddhantamuktavali of Viswanathapancanana. (Anumanakhanda)

Additional Reading

1. Tarkasangraha of Annambhatta along with Dipika ed. by Y.V. Athalle.
2. Tarkabhasa of Kesavamisra ed. by S.R. Iyer.
3. Encyclopedia of Indian philosophy - Karl.H. Potter

MODEL QUESTION PAPER
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER - VI
Choice Based Core - XIII
1. INFERENCE

Time : Three Hours

Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि ।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश उत्तरयत ।

(10 x 2 = 20)

1. अनुमायां ज्ञायमानलिङ्गस्य करणत्वं नास्ति। कुतः?
2. पूर्वपक्षव्याप्तिलक्षणे साध्यं कथं बोध्यम्?
3. साध्यवदन्यः कथं बोध्यम् ?
4. सिद्धान्तव्याप्तिलक्षणे अभावः कथं स्वीकरणीयः?
5. अनुमितिविरोधित्वस्य कोऽर्थः?
6. यद्विषयकत्वं नाम किम्?
7. विरुद्धस्य कुत्र प्रतिबन्धकत्वम्?
8. आश्रयासिद्धस्य किं फलम्?
9. साध्याप्रसिद्धिः का?
10. साधनाप्रसिद्धेः लक्षणं किम्?
11. स्वरूपासिद्धस्य फलं किम्?
12. व्याप्यो नाम किम्?

II. वाक्यद्वयेन वाक्यत्रयेण वा षण्णामुत्तरं लिखत ।

(6 X 5 = 30)

13. पूर्वपक्षव्याप्तिपरित्यागे बीजं किम्?
14. सव्यभिचारस्य कुत्र प्रतिबन्धकत्वम्?
15. व्यापारत्वं नाम किम्?
16. हृदो द्रव्यं धूमवत्त्वात् इत्यत्र दोषः कः?
17. अत एव साध्यसन्देहोऽपि न पक्षता - कुतः?
18. बाधविरुद्धयोः को भेदः?
19. अनैकान्तिकत्वं किम्?
20. हेत्वाभासशब्दस्य व्युत्पत्तिं लिखत ?
21. हृदो द्रव्यं धूमवत्त्वात् इत्यत्र को दोषः ?

III. द्वयोः उपन्यासं रचयत ।

(2 x 15 = 30)

22. सिद्धान्तव्याप्तिलक्षणं विशदयत ।
23. हेत्वाभासान् सोदाहरणं प्रतिपादयत ।
24. पूर्वपक्षव्याप्तिलक्षणे उक्तान् परिष्कारान् निरूपयत ।
25. अनुमितौ व्याप्तिज्ञानस्य करणत्वं परामर्शस्य व्यापरत्वं च साधयत ।

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER - VI

Choice Based Core - XIII

2. BASICS OF TRADITIONAL ARCHITECTURE

Credit - 3

Contact hours : 90

Aim of the Course

This course aims to impart the students the basics of ancient Vastusastra.

Objectives of the Course

1. To make students aware of elementary principles, concepts and technical terms of Vastusastra.
2. To understand some terms like silpin. Stapati and Bhoomilaksana.
3. To impart knowledge on Brahmasutra, Yama Sutra, Vastupurusa etc.

Course Outline

- Module I – Mangalasloka, Sthpatyadi lakshana, Grharambhakarma (Ch.1)
- Module II – Bhoomilaksana, Bhoojativibhaga, Bhoo pereeksha (Ch.1)
- Module III – Dingnirnaya, Sutravinyasa, Khandanirnaya, Veethividhana, Bhoovistaravidhi, Marmavidhi(Ch.2)
- Module IV – Marmadoshaparihara, Pada kalpana, Vastupurusa kalpana (Ch.2)

Essential Reading

Manusyalaya Mahacandrika (Chapter 1 & 2 only)
Jyotsyan. K Neelakanthanachary.
S.T.Reddyar Educational And Charitable trust.
S.T.R. Publications. 2005.

Additional Reading

1. Silpibalaprabodhini
Thanneermukkam V.K.Vasu Achary.
Vidyarambham Publishers.
Mullakkal, Alappuzha.2013
2. Tachusastram (Viswakwrmwvin proktam)
Vazhappilli Krishnan Achary
Santha Bok Stall.
Guruvayoor. 1994.

MODEL QUESTION PAPER
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER - VI

Choice Based Core - XIII
2. BASICS OF TRADITIONAL ARCHITECTURE

Time : Three Hours

Maximum marks: 80

देवनागरीलिपिमुपयुज्य उत्तराणि देयानि ।

I. वाक्यैः वाक्याभ्यां वा दश उत्तरयत ।

(10 x 2 = 20)

१. विलिख्यते मन्दधियां हिताय । किं कृत्वा किं विलिख्यते?
२. कारवश्चतुर्थेति । स्पष्टयत ।
३. तक्षकस्य लक्षणं किम्?
४. बाह्यविधयश्च तथा विधेयः । स्पष्टयत ।
५. भूमेर्लक्षणं किम्?
६. ब्रह्मयमसूत्रे परिचाययत ।
७. स्थपतेर्लक्षणं किम्?
८. दारिद्र्यफलप्रदा स्यात् । विशदयत ।
९. वर्धकस्य लक्षणं किम्?
१०. कारुकृत्यं उशन्ति हि । स्पष्टयत ।
११. मनसानिश्चित्य कारयेत्तस्मात् । स्पष्टयत ।
१२. सूत्रग्राही कः?

II. वाक्यद्वयेन वाक्यत्रयेण वा षण्णामुत्तरं लिखत ।

(6 X 5 = 30)

१३. द्वितलविधिरलं नेष्यते तत्समीपे । विशदयत ।
१४. ससूक्ष्मधीः कारयतात् गृहाणि । स्पष्टयत ।
१५. विस्रा विदिक्स्थापि च । विवृणुत ।
१६. सकलाः सर्वत्र संशोभनाः । विशदयत ।
१७. निकटमपिततोऽन्यत्रतत् पादभाजाम् । विशदयत ।
१८. ततः सर्वसारास्ततोऽन्यो । स्पष्टयत ।
१९. खण्डनिर्णयं कथमिति विवृणुत ।
२०. शैवानलाग्रभवसूत्रयुगं रज्जुः । विशदयत ।
२१. वृक्षाणां स्थानं प्रतिपादयत ।

III. द्वौ उपन्यस्यत ।

(2 x 15 = 30)

२२. भूजातिविभागः भूपरीक्षाञ्च स्पष्टीकुरुत ।
२३. भूविस्तारविधिः भूमर्मविधिश्च विशदयत ।
२४. भूपदविभागः तत्र देवतायाः स्थानञ्च विवृणुत ।
२५. वास्तुपुरुषोत्पत्तिं तस्यावयवविभागकल्पनाञ्च विशदयत ।

B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER - VI
CHOICE BASED CORE – XIII
3. TARKASARA - A STUDY

Credit - 3

Instructional Hours: 72

Aim of the Course

To introduce a Keralite text on fundamentals of Nyaya Vaisesika system.

Objectives of the Course

- To familiarize the students with the basics of Nyaya Vaisesika through a Keralite work.
- To familiarize the students with a different treatise on Nyaya Vaisesika.
- To impart knowledge on Nyaya Vaisesika without introducing Sutras.

Course Outline

Module I - उपक्रमः, शास्त्रप्रयोजनम्, पदार्थाः, लक्षणम्, द्रव्याणि, गुणाः, कर्माणि, सामान्यम्, समवायः, अभावः।

Module II - कार्यकारणभावः, कारणभेदाः, कारणत्वनिर्णयः, बुद्धिभेदाः, प्रत्यक्षम्, इन्द्रियार्थसन्निकर्षः, अनुमितिः, अनुमितिभेदाः।

Module III - हेतुभेदाः, पक्षसपक्षविपक्षाः, हेत्वाभासाः, उपमितिः, शाब्दबोधः, शब्दसहकारीणि।

Module IV - बोधरीतिः, प्रमाभ्रमसंशयाः, द्रव्यभेदाः, गुणभेदाः, विशेषपदार्थाः, साधर्म्यम्, संकेतविवृतिः, निर्वचनसरणिः।

Essential Reading

तर्कसारः।

अनन्तनारायणशास्त्रिणा संकलितः।

The Mangalodayam Co., Ltd, Trisur. 1916

Additional Reading

1. Tarkasangraha of Annambhatta.
Chaukhamba Sanskrit Series. Varanasi.
2. Tarkamrta of Jagadeesa.
Chaukhamba Sanskrit Series. Varanasi.

Model Question Paper
B. A. DEGREE (UGCBCS) PROGRAMME
SANSKRIT (SPECIAL) NYAYA
SEMESTER - VI
CHOICE BASED CORE – XIII
3. TARKASARA - A STUDY

Time: Three Hours

Maximum Marks: 80

संस्कृतभाषया उत्तराणि देयानि । देवनागरिलिपिरुपयोक्तव्या ।

- I. वाक्येनैकेन वाक्यद्वयेन वा नवानमुत्तरं लिखत । (10x2=20)
- १ षट्दर्शनानि कानि?
  - २ तर्कशास्त्रमिति संज्ञया व्यपदिश्यते । किम्?
  - ३ पदार्थाः कति? के च ते?
  - ४ शास्त्रप्रयोजनं किम्?
  - ५ विपक्षः ।
  - ६ लक्षणदूषणानि कानि?
  - ७ समवायः ।
  - ८ द्रव्याणि कति? कानि च तानि?
  - ९ साधारणः ।
  - १० सामान्यम् ।
  - ११ अनुपसंहारी ।
  - १२ कर्म ।
- II. वाक्यद्वयेन वाक्यत्रयेण वा षण्णामुत्तरं लिखत । (6x5=30)
- १३ अनुमितिभेदान् विशदयत ।
  - १४ कारणभेदान् विशदयत ।
  - १५ हेत्वाभास इत्युच्यते । कः?
  - १६ इन्द्रियार्थसन्निकर्षाः कति? विशदयत ।
  - १७ त्रिधा हेतवः । स्पष्टयत ।
  - १८ अनन्तनारायणशास्त्रिणोक्तं शाब्दबोधनिरूपणं प्रतिपादयत ।
  - १९ असिद्धस्त्रिधा । विशदयत ।
  २०. उपमितिं तर्कसारदिशा स्पष्टयत ।
  २१. शब्दसहकारीणि कानि । विवृणुत ।

III. द्वौ उपन्यस्यत ।

(2x15=30)

२२. तार्किकाणामभिमता बोधरीतिः सोदाहरणं परिचाययत ।
२३. तार्किकाणां निर्वचनपद्धतिं विवृणुत ।
२४. तर्कशास्त्रस्य जीवितसर्वस्वमिति वक्तव्यं भवति । किम्? स्पष्टयत ।
२५. तर्कसारदिशा साधर्म्यकथनं प्रतिपादयत ।